

A CELSIUS-SKÁLA MEGALKOTÓJA

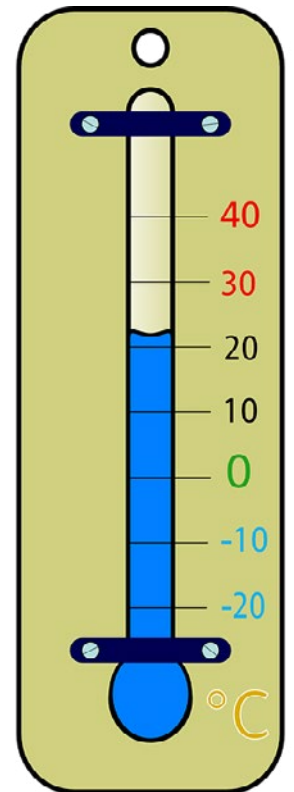
1701. november 27-én született Anders Celsius svéd fizikus és csillagász, a ma használatos Celsius hőmérsékleti skála megalkotója. Uppsalában látta meg a napvilágot, a matematikus Magnus Celsius unokájaként és a csillagász Nils Celsius fiaként. Mindketten az Uppsalai Egyetem oktatói voltak, Anders az ő nyomdokukba lépve lett a csillagászat professzora 29 éves korában.

Részt vett abban a lappföldi expedícióban, melynek során megmérték a déli hosszúsági kör egy darabjának hosszát. Az eredményeket összehasonlították az ugyanekkor történt perui expedíció mérésével, ott az Egyenlítő közelében végezték el a tudósok ugyanezt a kísérletet. Kiderült, hogy **Isaac Newton**nak igaza volt: a Föld alakja ellipszoidra hasonlít, a sarkoknál lapultabb, az Egyenlítőnél pedig szélesebb.

Felismerte továbbá, hogy Skandinávia országai lassan emelkednek a tengerszint fölé, bár ő ezt a tengervíz párolgásának tulajdonította, nem pedig a jégkorszaki jégtakaró elolvadásának. Elsőként jött rá arra is, hogy az északi sarki fény mágneses jelenség, mely erőssége a földrajzi szélességtől függ. Ő alkotta meg 1737-ben a

ma is világszerte elterjedt Celsius-féle hőmérsékleti skálát, mely a víz forrás- és fagyáspontjához igazodott. Eredetileg egyébként Celsius a forráspontot jelölte 0-val, a fagyáspontot pedig 100-zal, a két számot csak később, 1750-ben cserélte fel Stromer, svéd tudós.

Celsius korának kiemelkedő tudósa volt, sokat fáradozott a Gergely-féle naptár svédországi bevezetésén is, továbbá foglalkozott a Nap-Föld távolság és a Föld alakjának pontosabb meghatározásával, de a Jupiter holdjait ugyancsak vizsgálta a saját maga által alapított uppsala-i csillagvizsgálóban. Kiterjedt tudományos munkássága ellenére az ő nevét hallva mindenki arra gondol csupán, milyen ruhát vegyen fel aznap. Anders Celsius 1744. április 25-én halt meg Uppsalában.

Források:

<http://mult-kor.hu/cikk.php?id=15562>

http://www.astro.uu.se/history/Celsius_eng.html

<http://www.biography.com/people/anders-celsius-9242754>

<http://www.notablebiographies.com/Ca-Ch/Celsius-Anders.html>